

İzmir Depremi ve Kaliteli Yapılaşma

Yavuz Işık

THBB Yönetim Kurulu Başkanı

President

30 Ekim tarihinde İzmir'de meydana gelen depremde 100'den fazla vatandaşımızın hayatını kaybetmesi ve 1.000'den fazla vatandaşımızın yaralanması hepimizi derinden üzmüştür. Öncelikle, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı ve sabır; yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. İzmir Depremi'ni incelediğimizde yıkılan binaların 1999 Marmara Depremi öncesindeki deprem yönetmeliğine göre yapılmış olduğunu, düşük kaliteli beton ve nervürsüz demir donatısı kullanıldığını görüyoruz. Kaliteli hazır beton ve nervürlü demir kullanımının önemini bir kez daha vurgulamak isterim. Ayrıca depremin tesir ettiği yerler zayıf zemine sahip. Böyle bir zeminde bina yapılabilmesi için zemin etüdünün iyi yapılması, tasarım ve yapım aşamasında mühendislik hizmeti alınması gerekir. Depremi öncesi, esnası ve sonrası olarak ele aldığımızda en önemlisi deprem öncesi alınacak tedbirlerdir. Bu durumda yapılması gereken şey öncelikle bina yapılırken zemin etüdünün yapılması ve projenin buna göre yapılması, kullanılacak beton ve demirin kalitesine dikkat edilmesidir. Dördüncü olarak bina projesine uygun inşa edilmelidir. Önceki depremlerde olduğu gibi İzmir'de yıkılmış ve hasar almış binaları ayrıntılı inceleyeceğiz ve alınan numunelerin deneye tabi tutulması sonucunda bir rapor hazırlayacağız.

Ülkemizin örnek sektörel öz denetim kuruluşlarından biri olarak çalışmalarına devam eden Kalite Güvence Sistemi (KGS) Kurulunun 52. toplantısını eylül ayında telekonferans yöntemiyle yaptık. Beton ile ilgili kamu veya özel nitelikte bütün ta-

rafların katılımı ile oluşturulan KGS Kurulu'nda KGS faaliyetlerini, belgelendirme verilerini ve mali verileri değerlendirerek 2020 yılı sonuna kadar yapılacak çalışmaları belirledik.

Meslek içi eğitimlerimize ve mesleki yeterlilik belgelendirmelerimize pandemi önlemlerimizi alarak devam ediyoruz. Ekonomik ve Güvenli Sürüş Eğitimlerimiz ile hazır beton tesislerinin kaynaklarını verimli kullanmasını sağlıyoruz. 2018 yılı sonundan bu yana 100'den fazla tesiste hem teorik hem de sahada uygulamalı olarak eğitimler gerçekleştirerek önemli bir başarıya imza attık.

THBB Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezi olarak eylül ayında Akçansa'nın Betonsa İzmir Menemen, Bursa ve Kırklareli Büyükka- rıştıran hazır beton tesislerinde Beton Pompa Operatörü Mesleki Yeterlilik sınavını başarılı bir şekilde gerçekleştirdik. İş güvenliğine uygun çalışmak ve sorunlarla karşılaşmamak adına personelinizin Beton Pompa Operatörlüğü Mesleki Yeterlilik Belgesi almak üzere THBB MYM'ye başvurularını bekliyoruz. Sektörümüzün gelişimi ve sorunlarımızın çözümü için çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Bu doğrultuda, Teknik Komite ile Çevre ve İş Güvenliği Komitesi toplantılarımızı eylül ve ekim aylarında telekonferans yöntemiyle gerçekleştirdik. Teknik Komite toplantılarımızda, ERMCO Teknik Komitesi toplantıları, ERMCO bünyesinde kurulan BIM Çalışma Grubu hakkında bilgi verilmesi ve THBB BIM Çalışma Grubu kurulması, ERMCO Hazır Beton Ürün Veri Şablonu İçeriği hakkında bilgi verilmesi, Elektronik Beton İzleme Sistemi ile ilgili son gelişmeler, eğitim filmlerimiz, TSE ayna komiteleri, CEN/TC 104 Beton ve İlgili Ürünler Komitesi çalışmaları ve taslak standartlar, 3D beton baskı yapıların standardize edilmesi, Hazır Beton Özel Ürünler Anketi, uluslararası ortaklarından biri olarak desteklediğimiz Küresel

The Izmir Earthquake and Quality Construction

The demise of over 100 and the injury of over 1,000 citizens of us in the earthquake that shook Izmir on October 30 saddened all of us deeply. First, I once again wish Allah's mercy upon our citizens who lost their lives in the earthquake, condolences and patience to their families and acquaintances, and urgent healing to our injured people. Condolences to our nation.

Beton Zirvesi (Global Concrete Summit) başta olmak üzere sektörümüzü ilgilendiren önemli konuları görüşerek kararlar aldık. Çevre ve İş Güvenliği Komitesi toplantılarımızda ise Korona Virüsü Pandemisi ile ilgili sektörümüzde alınan önlemler ve gelişmeler, hazır beton sektöründeki iyi uygulama örnekleri, Çevre Yarışmamız, Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik Taslağı, Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliği, İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ve AFAD ile yürütülen çalışmalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hazırladığı ÇED Yönetmeliği Taslağı, Beton Sürdürülebilirlik Konseyi (CSC) ile ilgili gelişmeleri görüşerek kararlar aldık.

Sektörümüzü bütün platformlarda temsil etmeye devam ediyoruz. Haziran ayında Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonunun, Akdeniz Üniversitesi iş birliğinde gerçekleştirdiği "Beton ve Beton Bileşenleri" konulu web seminerine katıldık.

Ekim ayında ERMCO Teknik Komite ve Sürdürülebilirlik Komitesi toplantılarına katıldık. Toplantılarda uluslararası standartlar, kalite, çevre, sürdürülebilirlik ve dijitalleşme konuları başta olmak üzere sektörümüzü etkileyen bütün gelişmeleri takip ederek katkı sağlıyor ve politikalara yön veriyoruz.

Sektörümüzün e-irsaliye sistemine geçmesiyle ilgili gelişmeleri de yakından takip ediyoruz. Hazır beton firmaları karekodlu irsaliyeleri için hazırlamış oldukları karekodlar code.ebistr.com web sitesine yükleyerek kontrollerini gerçekleştirebiliyor.

Son aylarda yaptığımız çalışmaları özetledikten sonra ekonomik değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu ay yapılan son Para Politikası Kurulu toplantısından yeni bir artış kararı çıkmadı. Ekim ayının 24'ünde gerçekleşen Merkez Bankası toplantısında ele alınan faiz kararı, 200 baz puan artış ile duyurulmuştu. Politika faizi olarak nitelendirilen bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını Banka %8,25'ten %10,25'e yükseltmişti. Merkez Bankası geçen haftaki Para Politikası Kurulu toplantısında adına politika faizi denilen faizi sabit tutunca piyasalardaki ilk izlenim "faiz artırılmadı" şeklinde oluştu. Ancak sabit tutulan faiz, mevcut durumda hiçbir işlevi kalmayan haftalık repo ihale faizidir. Bu faizin yerini gecelik fonlama ile geç likidite penceresinden fonlama aldı. Ortalama fonlama maliyeti, yani Merkez Bankasının fiilen uyguladığı ortalama faiz temmuz ayının ortalarında %7,34'e kadar indikten sonra bu hafta %13'e yaklaştı. Yani 3 ayda faiz 5,5 puan artış gösterdi, diğer bir ifade ile temmuz ortasına göre %75'lik bir artış söz konusu.

Merkez Bankası ekimde aldığı faiz artırımının gerekçesi olarak enflasyon beklentilerinin kontrol altına alınması ve enflasyon görünümüne yönelik risklerin sınırlandırılması olarak açıklamıştır. Ancak en son açıklanan eylül enflasyonu %11,75 olarak beklentilerin altında gerçekleşti. 2020 yılının başından bu yana enflasyon %11-12 aralığında gezmektedir. Eylül itibarıyla Türkiye, dünyada enflasyon verisi açıklanan ülkeler içinde en yüksek enflasyona sahip 18., Avrupa'da 1., G-20 ülkeleri içerisinde Arjantin'den sonra 2. ülke konumundadır.

İhracatımızda devam eden zayıf seyre rağmen, ithalatımızın özellikle son iki ayda yüzde 20'nin üzerinde arttı. İthalattaki bu artış, gümrük oranlarındaki yükselişe rağmen gerçekleşti. YEP'te 2020 genelinde 24,4 milyar dolar olacağı tahmin edilen cari açığımız, ilk 8 ayda bu rakamı geçmiş ve 26,5 milyar dolara yükseldi.

Haziranda 100'ün üzerine çıkarak 110 olan Sanayi Üretim Endeksi, temmuzda 122, ağustosta 121 olarak gerçekleşti. Temmuz ve ağustos değerleri, endeksin açıklandığı 1986 yılından bu yana temmuz ve ağustostaki en yüksek değerlerdir.

Ekim ayında Tüketici Güven Endeksi 81,9 oldu. Endeks Eylül'e göre 0,1 puan gerilerken, 2019 ekim ayına göre 3,4 puan daha yüksek değer aldı.

Ekim ayı Reel Kesim Güven Endeksi'nde bir yükselme görülmektedir. Hizmet, Perakende ve İnşaat endeksleri karşılaştırıldığında hizmet sektöründeki tırmanışın devam ettiği, 79,7 değeri ile inşaaata yaklaştığı görülmektedir. Temmuz ayında zirve yapan İnşaat Güven Endeksi son 3 ayda aynı çizgide devam etmektedir, ekim ayı değeri 83,8'dir. Aynı durumdaki Perakende Güveni eylül ayındaki 93,5 değerinden 95'e yükseldi.

Haziran ayında PMI Endeksi yani Satın Alma Yöneticileri Endeksi 53,9'a yükselerek eşik değer olan 50'nin üzerine çıkmışken, temmuzda bu değer 56,9 olarak gerçekleşti. Şubat 2011'den beri en yüksek seviye kaydedildi. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar iyileşmeye işaret etmektedir. Anket sonuçlarına göre ağustosta 54,3 düzeyinde gerçekleşen manşet PMI eylülde 52,8'e geriledi. Böylece faaliyet koşulları son dört ay boyunca güçlenmiş oldu. Ancak eylüldeki düşüş önemlidir. Buradan hareketle eylül Sanayi Üretim Endeksi'nin de daha düşük gelebileceği öngörülebilir.

İlk 9 ayda ihracatta daralma yüzde 10,9 olurken, ithalattaki artış yüzde 1,5 oldu. Yani ithal etmeye devam eden buna karşılık ihracatta istenilen performansı gösteremeyen bir ekonomik yapı ile karşı karşıya durumdayız.

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı da ekimde bir önceki aya göre %1 artış göstererek 75,4 seviyesine çıkmıştır. Bu rakam geçen yılın aynı ayındaki 76,4 seviyesinin altındadır.

Yükselen faiz, kredi yavaşlaması, talepteki durağanlık, ABD seçimleri sonrasında Türkiye-ABD ilişkilerindeki yeni gelişmeler, pandemiye yönelik alınacak tedbirler ile birlikte yılın son 2 ayında ekonomik faaliyette yavaşlama beklenmektedir. PMI ve kapasite kullanım oranlarındaki son rakamlar bu yavaşlamanın başladığını ortaya koymaktadır. İnşaat sektörünün de bu gelişmelerden bağımsız bir hareket sergilemesi beklenemez. Ancak ekim ayı THBB Hazır Beton Endeksi rakamları inşaat sektörünün yılı, tüm ekonomik zorluklara rağmen pozitif tarafta kapatacağına işaret etmektedir.